

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **I. P.**, bývajúcej v U., prechodne v P., S., zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Holičom, so sídlom v Bratislave, Lužická 7, proti žalovanému: **J. P.**, bývajúcemu v P., **o zaplatenie 73 026,62 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp.zn. 7 C 88/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 9. januára 2013 sp.zn. 17 Co 35/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom zo 16. novembra 2011 č.k. 7 C 88/2011-73 návrh žalobkyne zamietol a uložil jej povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 3 440,28 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, na účet jeho právneho zástupcu. V odôvodnení poukázal na § 588 Občianskeho zákonníka. Súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že účastníci konania za trvania manželstva uzavreli 1. decembra 2009 kúpnu zmluvu, na základe ktorej žalobkyňa ako predávajúca odpredala žalovanému ako kupujúcemu spoluvlastnícky podiel ½ viažuci sa k nehnuteľnostiam zapísaným na LV X. k.ú. P. Vklad vlastníckeho práva žalovaného bol povolený rozhodnutím Správy katastra Považská Bystrica zo dňa 12. januára 2010 pod č. V 2529/09. Na základe uvedenej kúpnej zmluvy sa žalovaný ako kupujúci zaviazal zaplatiť žalobkyňi ½ dohodnutej kúpnej ceny - sumu 73 026,62 € bez dojednania lehoty splatnosti kúpnej ceny a súčasne sa zaviazal pristúpiť k záväzku žalobkyne, ktorý mala vo vzťahu k VÚB a.s. z titulu úverovej zmluvy. Ďalej mal za preukázané, že žalovaný si oba záväzky vyplývajúce mu z kúpnej zmluvy voči žalobkyňi splnil, t.j. že jej vyplatil dojednanú kúpnu cenu dňa 16. decembra 2009 a pristúpil k záväzku žalobkyne. Uviedol, že žalobkyňa v priebehu konania spochybňovala vyplatenie kúpnej ceny,

avšak jej zaplata sa vo vzťahu k žalovanému začala domáhať až v mesiaci máj 2011, keď prostredníctvom právneho zástupcu zaslala žalovanému výzvu na jej uhradenie, t.j. až po 1,5 roku. V čase uzavretia kúpnej zmluvy a v určité časové obdobie po jej uzavretí, žili účastníci usporiadanie, čo vyplýva zo skutočnosti, že spoločne trávili Silvestra vo Vysokých Tatrách, ako aj z obsahu SMS správ zaslaných žalovanému žalobkyňou. Hoci žalovaný súdu nepredložil priamy dôkaz o tom, že žalobkyňa od neho osobne kúpnu cenu prevzala, splnenie si záväzku v uvedenom smere žalovaný preukázal najmä výpoveďami svedkov Ing. J.P., ktorý mu na uvedený účel poskytol finančnú pôžičku vo výške 50 000 €, ako aj A.K. a I. D., ktorí žalovaného osobne sprevádzali na ceste z Považskej bystrice do Považskej Teplej 16. decembra 2009, keď mal žalobkyňu zaniest' dojednanú kúpnu cenu. Časť uvedenej kúpnej ceny, 20 000 €, žalovaný v daný deň vybral zo svojho účtu v banke, o čom predložil dôkaz, a to výpis z jeho účtu. Fakt, že žalovaný žalobkyňu uhradil kúpnu cenu utvrdzuje aj skutočnosť, že bezprostredne po uzavretí kúpnej zmluvy pristúpil k záväzku žalobkyne vo vzťahu k banke, a to formou dodatku k úverovej zmluve, čím došlo k splneniu druhej časti jeho záväzku vyplývajúcej mu z kúpnej zmluvy. Na základe uvedeného návrh žalobkyne ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 9. januára 2013 sp.zn. 17 Co 35/2012 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a žalobkyňu uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v sume 696,26 €, do troch dní na účet jeho právneho zástupcu. Uviedol, že súd vykonáva hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. svojou úvahou, ktorou je myšlienková činnosť sudcu, predstavujúca prisudzovanie pravdivosti hodnoty k jednotlivým získaným správam v občianskom procese. Pokiaľ je však v odôvodnení súdneho rozhodnutia uvedené, ktoré skutočnosti súd považoval za preukázané, ktoré nie, a rovnako aj ktoré dôkazy považoval za vierohodné a aký záver z nich vyvodil, nie je možné považovať hodnotenie dôkazov za nedostatočné a tým aj za naplnenie dôvodu na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. V prejednávanej veci je tak z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia zrejmé, že súd prvého stupňa považoval za preukázané tvrdenie žalovaného o tom, že kúpnu cenu zaplatil žalobkyňu osobne v hotovosti, keď ho k domu žalobkyne sprevádzali svedkovia A. K. a I. D., ktorí videli že tieto prostriedky má žalovaný pri sebe. Žalobkyňu sa nepodarilo spochybníť takýto dôkaz ani navrhnutím svedkýň, ktoré sa mali v mesiaci december často zdržiavať v jej domácnosti, ako ani poukazovaním na skutočnosť, že v danom čase trpela nedostatkom finančných prostriedkov. Zároveň odvolací súd nepovažoval, že by rozhodnutie súdu prvého

stupňa trpelo nedostatkami, pre ktoré by bolo možné ustáliť, že žalobkyni bolo odňaté právo konať pred súdom. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že účastníkovi konania sa postupom prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu, odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Poukázala, že súd prvého stupňa nerozhodol o návrhu žalobkyne na zmenu návrhu. Zároveň považovala za nedostatočné dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Súd nevykonal dôkazy v zmysle § 120 ods. 1 O.s.p., keď sa podľa jej názoru nesnažil pochybnosti oboch strán dokazovania odstrániť, prípadne jednotlivý dôkaz potvrdiť alebo zvýrazniť jeho hodnovernosť. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považovala za neodôvodnené, v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p. Poukázala na porušenie zásady nezaujatosti a nestrannosti sudov, z ktorej vyvodzovala následnú nedôslednosť súdu, keď súd odôvodnil rozhodnutie nedostatočne a tendenčne. Podľa jej názoru neboli uvedené nedostatky súdu prvého stupňa odvolacím súdom odstránené, keď konal v rozpore s ustanovením § 212 ods. 3 O.s.p. Odvolací súd sa mal dopustiť vady v konaní aj tým, že rozhodol bez nariadenia pojednávania, keď zároveň neoznámil termín verejného vyhlásenia rozhodnutia a rozhodnutie verejne nevyhlásil. Zároveň namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočné a nepresvedčivé, keď nie je zrejmé prečo o zmene petitu nebolo rozhodnuté, ako ani ktoré úvahy súdu prvého stupňa považoval súd za správne a prečo nebola vzatá do úvahy skutočnosť, že žalovaný podľa svedkyne Ľ. M. v dome žalobkyne dňa 16. decembra 2009 nebol. Podľa názoru žalobkyne odvolací súd neodôvodnil to, čo zostalo sporným, čo vyžadovalo doplnenie dokazovania na potvrdenie alebo vyvrátenie výpovede „ochranky“. Odvolací súd tak odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, keď neodstránil vadu konania spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa. Zároveň odvolací súd neodstránil vadu konania spočívajúcu v nerozhodnutí o zmene petitu. Žiadala preto rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie s tým, aby bola vec prejednaná iným zákonným sudcom okresného súdu.

Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

Prípustnosť dovolania žalobkyne by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „§ 237 O.s.p.“). Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už

prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobkyňa v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho skutkovým či právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Dovolanie totiž nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 237 O.s.p., § 241 ods.2 písm. b/ O.s.p.) a hmotnoprávných väd (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Súčasne právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Žalobkyňa v podanom dovolaní namieta, že v danom prípade jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v dôsledku toho, že konanie je postihnuté vadou založenou na nedostatočnom odôvodnení, resp. nepreskúmateľnosti rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu, čo súčasne zakladá porušenie jej práva na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

K námietke žalobkyne, že rozhodnutie prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, dovolací súd uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp.zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej

republiky pod č. 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Takáto vada konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku sama osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Najvyšší súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety – kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších stupňov stupňa splňajú kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahujú aj vysvetlenie dôvodov, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia.

Žalobkyňa v podanom dovolaní zároveň namieta, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, neoznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku, ako aj že odvolací súd rozsudok verejne nevyhlásil.

Podľa § 156 ods. 1 O.s.p., rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne, vyhlasuje ho predseda senátu alebo samosudca v mene Slovenskej republiky.

Podľa § 156 ods. 3 O.s.p., vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Z ustanovenia § 211 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p., v znení zákona č. 335/2012 Z.z. účinného od 1. januára 2013, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

- a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- c) ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania,
- d) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom od 1. januára 2013 v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že a/ odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a že z tohto dôvodu nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania, c/ sa nejedná o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania d/ so zreteľom na povahu prejednávanej veci nič nenasvedčuje tomu, že by nariadenie odvolacieho pojednávania vyžadoval dôležitý verejný záujem. To znamená, že postup odvolacieho súdu v danej veci bol v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. a že odvolací súd mohol vec prejednať a rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Takýmto postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľky konať pred súdom.

Aj v prípadoch, v ktorých odvolací súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, je však povinný oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. O tom, či bol v preskúmvanej veci zachovaný procesný postup odvolacieho súdu, ktorý je upravený v § 156 ods. 3 O.s.p., môže dovolací súd usudzovať len z obsahu spisu. Na č.l. 98 spisu sa nachádza pokyn predsedníčky senátu pre kanceláriu z 13. decembra 2012 na uverejnenie oznámenia na internete a úradnej tabuli súdu. Z č.l. 99 spisu vyplýva, že predmetné oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bez nariadenia pojednávania dňa 9. januára 2013 o 9.40 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 108, bolo vyvesené na úradnej tabuli Krajského súdu v Trenčíne dňa 3. januára 2013 a zvesené bolo 9. januára 2013. Odvolací súd teda postupoval v súlade s uvedeným ustanovením. Zároveň dovolací súd uvádza, že v odvolacom konaní nebolo potrebné predvolávať žalobkyňu, ani jej právneho zástupcu, ktorého nebolo potrebné ani upovedomiť o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku (§ 214 ods. 3 O.s.p.), nakoľko nepožiadala o doručovanie písomností elektronickými prostriedkami podľa § 45 ods. 4 O.s.p. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že rozsudok odvolacieho súdu bol odvolacím súdom vyhlásený verejne, keď sa na č.l. 104 spisu nachádza zápisnica o verejnom vyhlásení rozsudku z 9. januára 2013. Týmto postupom preto nedošlo k odňatiu možnosti dovolateľky konať pred súdom.

Z dovolania ďalej vyplýva, že podľa žalobkyne jej bola odňatá možnosť konať pred súdom aj v tým, že prvostupňový súd nerozhodol o jej návrhu na zmenu návrhu na začatie konania a uvedený nedostatok nebol odstránený ani odvolacím súdom.

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že okresnému súdu bol dňa 26. augusta 2011 doručený návrh žalobkyne na pripustenie zmeny petitu zo dňa 22. augusta 2011. Na pojednávaní súdu konanom dňa 7. septembra 2011 (viď. zápisnica o pojednávaní na č.l. 41 a nasl. spisu) právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že na uvedenom návrhu žalobkyňa netrvá, avšak podaný návrh o zaplatenie sumy 73.026,62 Eur rozšírila o zaplatenie úroku z omeškania z uvedenej sumy vo výške 9,26% ročne od 17. mája 2011 do zaplatenia, keď rozšírenie návrhu zároveň odôvodnila. Okresný súd o návrhu žalobkyne na pripustenie zmeny návrhu na pojednávaní, a ani neskôr v prebiehajúcom konaní samostatným uznesením nerozhodol. Z rozhodnutia vo veci samej, rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo 16. novembra 2011, č.k. 7 C 88/2011-73 však vyplýva, že súd rozhodol o návrhu žalobkyne o zaplatenie sumy 73.026,62 Eur s 9,26% úrokom z omeškania ročne od 17. mája 2011 do zaplatenia, teda o celom požadovanom nároku žalobkyne. Ak okresný súd rozhodol rozsudkom o celom požadovanom nároku žalobkyne, je potrebné vychádzať z toho, že so zmenou žaloby žalobkyne súhlasil.

Dovolací súd k uvedenému uvádza, že žalobca môže počas konania meniť návrh na začatie konania. K takémuto procesnému úkonu je však treba súhlas súdu (§ 95 ods. 1 O.s.p.). Súd môže pripustiť zmenu návrhu len ak sú pre to splnené stanovené podmienky, zmenu návrhu na začatie konania nepripustí, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu (§ 95 ods. 2 O.s.p.), čím je sledovaná a vyjadrená zásada hospodárnosti konania. Nedostatok vydania rozhodnutia súdu o zmene návrhu nie je prípustným dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., možno ho považovať len za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ku ktorej však dovolací súd môže prihliadnúť len za podmienky prípustnosti dovolania, nejde ale o postup, ktorým by bola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom.

Z obsahu dovolania žalobkyne vyplýva, že odňatie jej možnosti konať pred súdom spočíva aj v nesprávne zaprotokolovanej výpovedi svedkyne Ľ. M. okresným súdom na pojednávaní konanom dňa 16. novembra 2011, keď je podľa jej názoru časť protokolácie výpovede nezrozumiteľná, ako aj nepresná.

Povinnosť súdu o ním vykonaných úkonoch spísať zápisnicu, upravuje ustanovenie § 40 O.s.p., ktoré rámcovo určuje aj jej obsahové náležitosti. Podrobnejšia právna úprava spisovania zápisnice je obsiahnutá v ustanoveniach vyhlášky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre súdy (ďalej len „vyhláška“). Súdom vyhotovená zápisnica je verejnou listinou, súčasťou obsahu spisu a musí obsahovať náležitosti vymedzené v § 52 až 57 vyhlášky, ktoré sa odlišujú podľa toho, o akú zápisnicu ide.

Zápisnica o pojednávaní, ktorá obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 40 O.s.p.), ktorú skutočnosť navrhovateľ nenamietal, je verejnou listinou podľa § 134 O.s.p. Obsah zápisnice môže predseda senátu alebo samosudca meniť spôsobom uvedeným v § 40 ods. 3 O.s.p., ak pozitívne rozhodne o návrhoch na jej doplnenie alebo vyhovie námietkam proti jej zneniu. Každá námietka účastníka konania proti zneniu zápisnice, vedeniu konania alebo správania účastníkov konania, ktorej súd nevyhovie, musí byť v zápisnici uvedená. Účastník, ktorý tvrdí opak oproti údajom uvedeným v zápisnici, je povinný svoje tvrdenia preukázať, dôkazné bremeno spočíva na ňom (pozri IV. ÚS 682/2000).

Pokiaľ ide o námietky proti úplnosti alebo zneniu zápisnice o pojednávaní, dovolací súd poznamenáva, že bez ďalšieho nesprávnosti v zápisnici súdu sami osebe nie sú spôsobilé založiť vadu konania na ktorú dopadá § 237 písm. f/ O.s.p.; v prípade opodstatnenosti týchto námietok by mohlo ísť (nanajvýš) o nedostatky, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadu konania vedúcou k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá síce je relevantným dovolacím dôvodom, avšak len v procesne prípustnom dovolaní, preto sa nimi dovolací súd nezaoberal.

Formulácie, ktoré sú v dovolaní zvolené na odôvodnenie jeho opodstatnenosti nasvedčujú tomu, že žalobkyňa, namietajúc existenciu procesnej vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., spochybňuje tiež úplnosť a správnosť skutkových zistení súdov, ako aj nedostatočne vykonané dokazovanie. K tomu dovolací súd uvádza:

Žalobkyňou namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, ku ktorým (údajne) dospeli v procese dokazovania, môže zakladať (nanajvýš) tzv. inú vadu konania; v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia

najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania. Pre úplnosť treba dodať, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvostupňového a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie – vid' § 243a ods. 2, in fine O.s.p. („dokazovanie však nevykonáva“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (vid' § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení, nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (vid' R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodit', že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (vid' R 125/1999, R 6/2000).

So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že ani tento, žalobkyňou namietaný okruh tvrdených nesprávností postupu súdov, nezakladá procesnú vadu konania a prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že žalobkyňa namieta, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.). V dovolaní poukázala na to, že nadobudla presvedčenie, že nedôslednosť súdov v konaní pramení v porušení zásady nezaujatosti a nezávislosti, keď súd odôvodnil svoje rozhodnutie nedostatočne až tendenčne a žiadala, aby dovolací súd nariadil po vrátení veci prvostupňovému súdu jej prejednanie inému zákonnému sudcovi.

Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.). Na súde vyššieho stupňa sú vylúčení i sudcovia, ktorí rozhodovali vec na súde nižšieho stupňa, a naopak. To isté platí, ak ide o rozhodovanie o dovolaní (§ 14 ods. 2

O.s.p.). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebránila v danom prípade dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd (R 59/1997).

I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania vecí, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

Z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. je právne významný vzťah sudcu, a to buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) a napokon k zástupcom účastníkov konania.

V danom prípade žalobkyňa všeobecne namietala zaujatosť súdov, ktorých údajná nedôslednosť v konaní spočívala v porušení zásady nezaujatosti a nestrannosti, keď mal súd podľa jej názoru zároveň odôvodniť rozhodnutie nedostatočne až tendenčne. Námietka zaujatosti žalobkyne bola v danom prípade neadresná bez uvedenia konkrétneho zákonného dôvodu vyplývajúceho z § 14 ods. 1 O.s.p.

Dovolací súd zistil, že žalobkyňa v konaní pred súdmi nižšieho stupňa námietku zaujatosti nevzniesla. V podanom dovolaní výslovne neuviedla proti komu námietka zaujatosti smeruje, keď z obsahu dovolania možno usudzovať, že mala zrejme smerovať proti sudcovi súdu prvého stupňa, ako ani neuviedla konkrétne objektívne okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit' zaujatosť sudcu, keď z obsahu podaného dovolania vyplýva, že poukazuje iba na rozhodnutie prvostupňového súdu a postup súdov nižších stupňov. Dovolací súd vyššie uvedené pochybnosti žalobkyne nepovažuje za také, ktoré by mohli mať právnu relevanciu a je toho názoru, že sú motivované tým, že nebolo rozhodnuté podľa subjektívnych predstáv žalobkyne; hodnotenie správnosti súdneho konania, resp. rozhodovania však nepatrí účastníkovi konania a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Dovolací súd nezistil dôvody, pre ktoré by mal byť sudca súdu prvého stupňa, ktorý vec prejednal a rozhodol, vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že námietka žalobkyne o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. nie je opodstatnená.

Žalobkyňa ako dovolací dôvod uviedla aj ustanovenie § 241 ods.2 písm. b/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou majúc za následok nesprávne rozhodnutie vo veci). Vada tejto povahy v súlade s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012) prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (§ 238, § 237 O.s.p.), o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Žalobkyňa tiež namieta, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo

ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd sa ale právnym posúdením veci nedopúšťa procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p.

Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je najvyšším súdom považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (len) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); zároveň je zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (viď napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Žalobkyňa dovolaním napadla aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania. Tento výrok, i keď tvorí súčasť rozsudku, má povahu uznesenia (viď § 167 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o náhrade trov konania je v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. procesne neprípustné. Jeho prípustnosť by mohla založiť iba procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 117/1999), avšak vada tejto povahy v dovolacom konaní nevyšla najavo.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných vád konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si ich neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2016

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová